

STYRING

Har liten tro på regjeringens varslede oppfølgingsordning

Samfunnsforsker Geir Vinsand tror ikke at en særskilt oppfølgingsordning for kommuner som mangler kontroll, vil styrke innbyggernes rettssikkerhet.

Samfunnsforsker og partner i NIVI Analyse AS, Geir Vinsand, tror ikke den varslede oppfølgingsordningen vil få skikk på det han kaller cowboykommunene. Foto: Magnus Knutsen Bjørke

[Elin Svendsen](#)

PUBLISERT 22.05.2026 - 05:00

KORTVERSJON

- Geir Vinsand tviler på den varslede oppfølgingsordningen for kommuner med

– Jeg tror det først og fremst blir en forsterket Robek-ordning, sier samfunnsforsker og partner i NIVI Analyse AS, Geir Vinsand.

Vinsand har over 30 års erfaring med analyse og rådgivning i kommunesektoren, og er blant Norges mest erfarne eksperter på interkommunalt samarbeid og kommunestruktur.

Skulle han få rett, vil det fortsatt være fritt fram for det han tidligere har omtalt som «cowboykommuner», det vil si kommuner som driver utenfor lovverket.

– Det kommer ikke til å være noen som sier at «det går ikke an å fortsette å organisere og lede kommunen slik dere gjør». I stedet vil flere kommuner med galopperende merforbruk og manglende økonomisk styring, ende på Robek, sier Vinsand.

Ny oppfølgingsordning

Regjeringen har lenge varslet at de vil utrede en særskilt oppfølgingsordning for kommuner med store, vedvarende utfordringer, slik Generalistkommuneutvalget anbefalte i sin utredning.

I [kommuneproposisjonen for 2027](#) står det at målgruppen vil være «kommuner som har dokumentert økonomisk ubalanse av en viss størrelse, eller vesentlige mangler i helhetlig styring og kontroll av kommunen, som går utover kommunens evne til å yte tjenester, for eksempel lovfestede helse- og omsorgstjenester, og ivareta andre forpliktelser.»

Det opplyses samtidig om at departementet jobber med et høringsnotat med forslag om nye regler, inkludert enkelte endringer for å forsterke Robek-ordningen. Disse skal etter planen sendes på høring i løpet av året.

LES OGSÅ

Robek-kommune må overta et lån på 19,4 mill.

Feige politikere

Selv har Vinsand tatt til orde for et såkalt [Jusbek-register](#).

Et register for kommuner med vedvarende og sterkt kritikkverdig kommuneforvaltning, det vil si kommuner med lovbrudd på inntil 50 prosent av kommuneoppdraget, sviktende rettssikkerhet, gjennomgående uforsvarlige tjenester og manglende plansystem.

– Men det griper nok for mye inn i det lokale selvstyret, tror Vinsand.

Han har tidligere anslått at mellom 50 og 100 kommuner kvalifiserer som Jusbek-kommuner.

Bakgrunnen for anslaget er [rapporten fra generalistkommuneutvalget](#), som viser at gjennomsnittlig lovoppfyllelse på 40 juridisk relevante indikatorer i kommunene, ligger på 80 prosent.

26 kommuner ligger på 70 prosent eller lavere. I alt 70 kommuner svarte aldri på undersøkelsen.

I noen kommuner burde det vært aksjonert for flere år siden

Samfunnsforsker Geir Vinsand

Han viser også til Riksrevisjonens rapport om at [68 kommuner mangler tjenester til barn og unge med psykiske problemer](#).

– Det er flere kommuner som Moskenes der ute som absolutt kunne trenge statlig styring, men verken regjering eller storting vil ha noe med disse å gjøre. De tør ikke å dra på besøk dit engang, sier Vinsand.

LES OGSÅ

– Inndelingen av landet er ikke opp til den enkelte innbygger

– Dårligst i Norden

Samfunnsforskeren mener at kommuner som ikke klarer å levere lovpålagte tjenester, bør få beskjed med én gang.

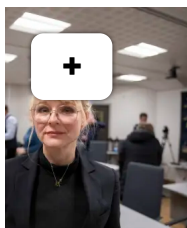
– I noen kommuner burde det vært aksjonert for flere år siden, sier Vinsand.

Han frykter at kampen om arbeidskraft og kompetanse og at mange kommuner fortsatt vegrer seg for å flytte penger fra oppvekst til pleie og omsorg, til slutt vil føre til et sammenbrudd.

– Statlig veiledning hjelper lite når det er sviktende grunnressurser i kommunene.

Selv mener Vinsand at valget står mellom lovpålagt interkommunalt samarbeid eller kommunesammenslåing.

– Vi er dårligst i Norden på nasjonal styring og tilrettelegging for interkommunalt samarbeid. I Norge har vi tatt bort samkommuneregelverket og vi har ingen lov om forpliktende interkommunalt samarbeid.

LES OGSÅ

Ordfører frir til Stoltenberg – ber om tiltak i RNB

Kommuner i grøfta

Vinsand mener at rapportene fra både generalistkommuneutvalget og helsepersonellkommisjonen viser at det haster å gjøre noe.

Men han er ikke like imponert over kommunekommisjonens første rapport.

– Lærernorm, kompetansekrav og innlemming av noen øremerkede tilskudd. Det løser ikke åpenbare strukturproblemer i kommunesektoren, mener samfunnsforskeren.

Han synes Kommunal- og distriktsdepartementet allerede har brukt usigelig lang tid, uten at noe egentlig har skjedd.

– Nå kan det gå enda et år. I mellomtiden er det en fare for at kommuner går i grøfta, sier Vinsand.

KommunalRapport

**Ansvarlig redaktør og administrerende
direktør:** Britt Sofie Hestvik

Nyhetsredaktør: Tone Sidsel Sanden **Politisk redaktør:** Agnar Kaarbø **Utviklingsredaktør:** Espen Andersen **Debattredaktør:** Ragnhild Sved **Markedsdirektør:** Fred Scharffenberg

Kommunal-Rapport.no er redigert på uavhengig grunnlag og etter de normer og regler som er nedfelt i Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten.

Kontaktinformasjon:

Besøksadresse:

Boks 1940 Vika, 0125 Oslo

Haakon VIIIs gt. 9, 0161 Oslo

Tlf: 24 13 64 50

E-post:

redaksjon@kommunal-rapport.no

abonnement@kommunal-rapport.no